

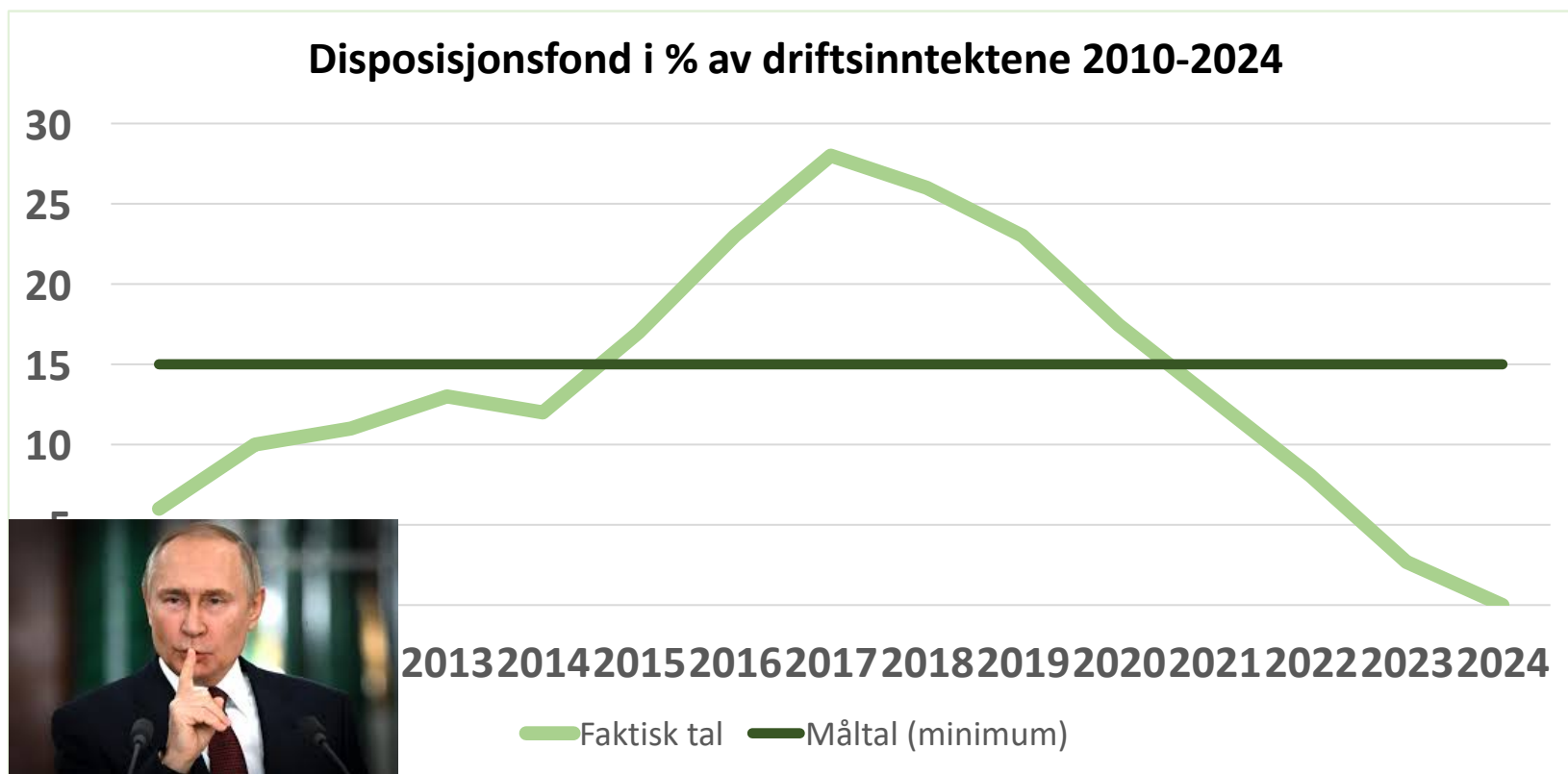

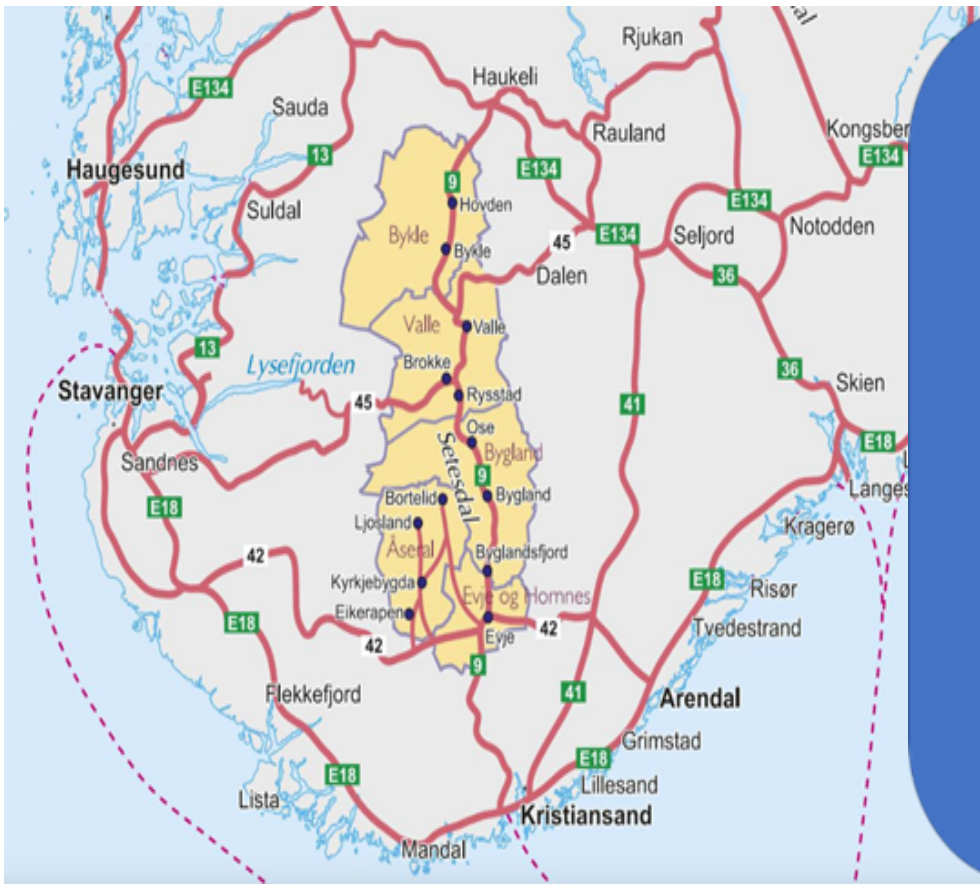
Bygland kommune
MED HJARTA I BYGLAND

Strategiske veivalg

Finansielle måltal – prognose 2021-2024

Tilråding og vegen vidare – Kartleggingsrapporten Oppvekstreformen – svares ut i juni

- Arbeidsgruppa tilrår at kommunane (evt. i samarbeid med fleire kommunar) ser på eit vidare prosjekt for å sjå på organisering og definering av oppvekstfeltet på tvers av kommunane.
- Styrke styring, samhandling og formaliserte samarbeid i og mellom tenestene i helse-, kultur- og oppvekstsektoren i kommunane gjennom konkrete tiltak, og eventuell endring i organisering/struktur.
- Styrke systematisk, samordna og koordinert arbeid med identifisering og oppfølging av risikoutsette barn og unge. Herunder utarbeide lovpålagd plan for førebygging av omsorgssvikt og alvorlege åtferdsvanskar.
- Sjå på dimensjoneringa av tenestene når tenestenivå og aktuelle tiltak er definert.
- Det vert tilrådd kompetanseheving i tenestene knytt til førebyggjande arbeid/implementering av ny praksis som rettar seg mot barn og unge, samt formell leiingskompetanse.
- Styrke tiltak på grønt-, gult- og raudt nivå, samt gi moglegheit for kompetanseoverføring frå og mellom tenestene.
- Sikre eit heilskapeleg koordinert tverrfagleg tilbod med utgangspunkt i fellesnemnarane og spesifikke tilrådingar i dei nasjonale føringane.
- Dei tre kommunane samlar seg kring ein oppfordring til Bufetat for å sikre god tilgang på familieverntenester i Bykle, Valle og Bygland. Dette kan supplere og avhjelpe dei kommunale hjelpetenestene inn mot familiære utfordringar i dei tre kommunane

NOU

Norges offentlige utredninger **2023: 9**

Generalistkommunesystemet

Likt ansvar – ulike forutsetninger

Utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 20. november 2020.
Avgitt til Kommunal- og distriktsdepartementet 29. mars 2023.

- Utvalget mener det bør føres en aktiv politikk for interkommunalt samarbeid.
- Utvalget mener det er behov for mer veiledning knyttet til interkommunalt samarbeid.
- Utvalget mener det er behov for mer omfattende og langsiktig interkommunalt samarbeid i faste konstellasjoner.
- Utvalget anbefaler at det innføres en samarbeidsmodell særlig tilpasset slikt samarbeid i kommuneloven.
- Utvalget mener mange kommuner særlig bør samarbeide mer på planområdet, for eksempel gjennom etablering av interkommunale plankontor.
- Utvalget mener det bør være forutsigbare, tilgjengelige økonomiske virkemidler til å støtte utredning og oppstart av interkommunalt samarbeid, dersom formålet er å gi mer **samlet og langsiktig interkommunalt samarbeid innenfor faste konstellasjoner.**

Utvalgets flertall mener større kommuner er det tiltaket som på best måte vil opprettholde generalistkommuneprinsippet og styrke generalistkommunene.

Hovudutfordring/dilemma/samfunnsflope nr. 1

Framover vil kommunen oppleve auka kostnadsvekst innan helse og omsorgstenesta, og det saman med mangel på arbeidskraft aukar behovet for innovasjon og effektive tenester. I tillegg er kommunen sin økonomi sårbar med det kostnadsnivået vi har nå.

Hovudutfordring/dilemma/samfunnsflope nr. 2

Auka utanforskap og større sosial ulikskap fører til auka press på tenestene.

Hovudutfordring/dilemma/samfunnsflope nr. 3

Forvitring i næringslivet over lengre tid har ført til nedgang i folketalet og lågare attraktivitet for tilflyttarar, samtidig som kommunen og verksemder opplever mangel på arbeidskraft.

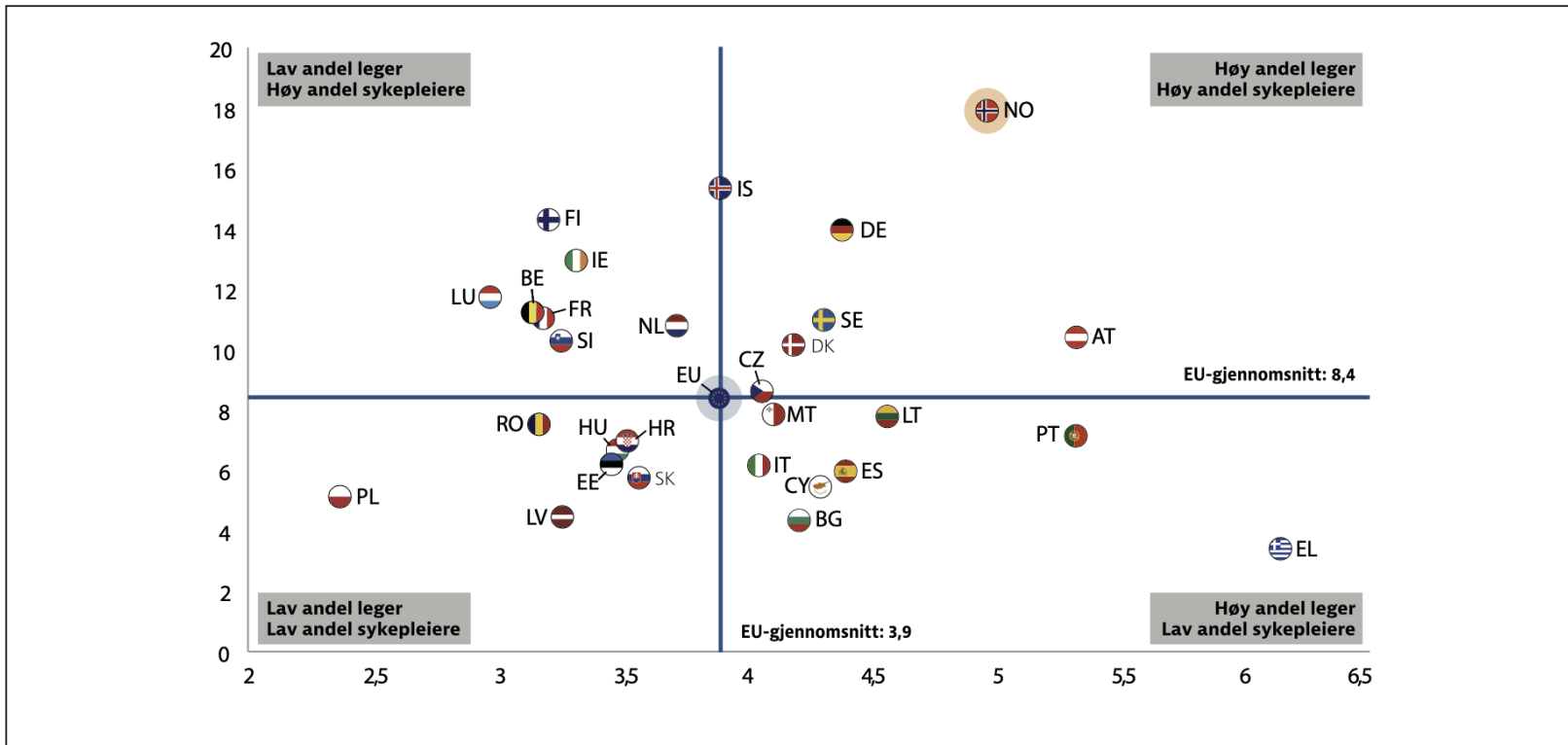
Den som ikke endrer seg blir en annen.....

HVA ER BEST FOR HELE BYGLAND??

Vi må tenke nytt om:

- ✓ **Tilstedeværelse**
- ✓ **Nord – sør**
- ✓ **Digitale tjenester**
- ✓ **Hva vi vektlegger av kommunes oppgaver**
- ✓ **Hvordan vi tar de overordnede grepene**
- ✓ **Kampen om arbeidskraften**

Hvis ikke vi tenker nytt om dette kommer andre til å gjøre det for oss. Saken om oppvekstreformen kan på mange måter være et veiskille.

Figur 2.6 Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1 000 innbyggere i EU/EØS-landene. 2019

Social- och hälsovårdsreformen

Social- och hälsovårdsreformen är en reform av hela den offentliga social- och hälsovården. Samtidigt reformeras räddningsväsendets tjänster. För närvarande ansvarar kommunerna och sjukvårdsdistrikten för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet. I framtiden ansvarar välfärdsområdena för att du får de social- och hälsovårdstjänster samt räddningsväsendets tjänster som du behöver. Kommunerna ansvarar även i fortsättningen för dagvård, undervisning, idrott och kultur. Reformen fokuserar på tjänsterna utifrån ett människoperspektiv. **När samhället förändras måste också tjänsterna förändras.**

**Implementert
Januar 2023**

Vilka är de tjänster som välfärdsområdet ordnar?

- *Primärvård*
- *specialiserad sjukvård*
- *sjukhustjänster*
- *tandvård*
- *mentalvårds- och missbrukartjänster*
- *mödra- och barnrådgivning*
- *socialt arbete för vuxna*
- *barnskydd*
- *funktionshinderservice*
- *boendeservice för äldre*
- *hemvård*
- *rehabilitering.*

Dette mente kommunestyret i juni 2023

1. Kommunestyret bed kommunedirektøren greie ut ei sak med mål om å sette i gong ein prosess med føremål å etablere eit interkommunalt samarbeid innanfor **heile** det kommunale tenesteområdet. Saka vert å legge fram til kommunestyret seinast siste møte før sommarferien 2023.
2. Dei andre kommunane i regionen blir inviterte til å delta i ein slik prosess. Prosessen må ha eit vidt mandat, der alle former for samarbeid vert vurdert, også eventuelle endringar i kommunestrukturen ein har i dag.

Bygland kommune meiner tida er inne for å tenke nytt kring kommunesamarbeidet i Setesdalsregionen. Det trengs nye løysingar for å sikre gode og endå betre tenester frå kommunane.

Årsmeldinga 2022

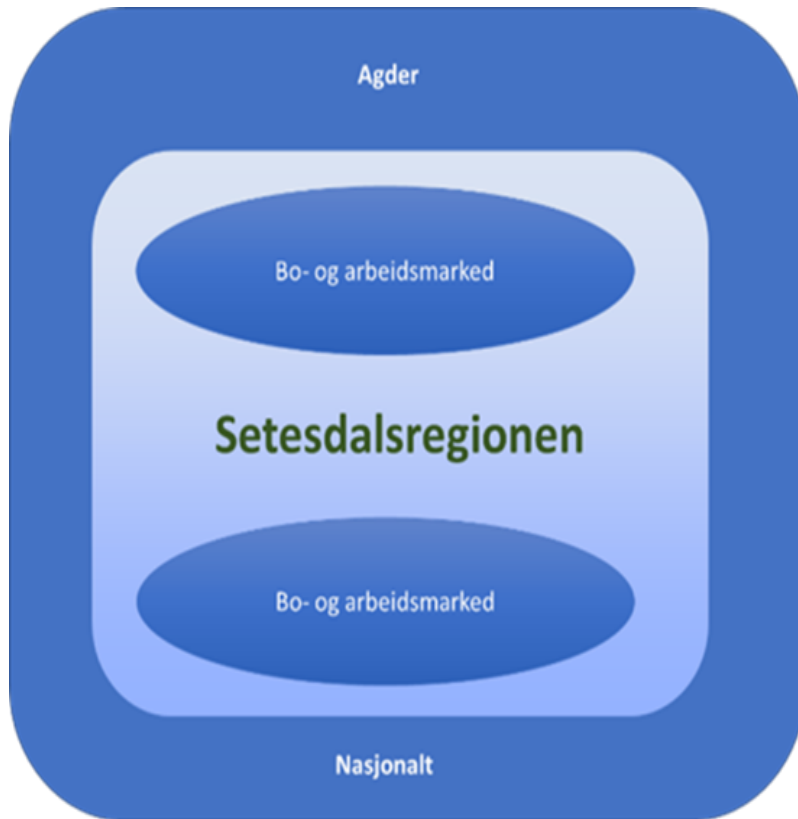
«Utfordringane i framtida, anten det er levekårsutfordringar eller eldrebølgja, krev samhandling og utvikling av tenestene på tvers av dei tradisjonelle einingane våre. Dette er utfordrande å få til for ein liten driftsorganisasjon med stadig meir komplekse og krevjande oppgåver. Leiarane og mellomleiarane våre jobbar lange dagar og kjenne ofte på svakheita i gapet mellom forventningane dei møter og tida dei har tilgjengeleg til å jobba med utfordringane. Dette er fellestrekk for heile kommune-Noreg, men treffer oss som ein svært liten kommune ekstra hardt. Skal vi sikre stabil leiarskap framover må vi også sikra rammene som skal til. Dette dreier seg ikkje nødvendigvis berre om økonomi, men om korleis vi organiserer oss for å møte utfordringane. Med storleiken vår må vi på fleire område gjera det på tvers av kommunegrensene framover og me må i tillegg ta strukturelle grep internt. Til dømes innanfor helse og pleie og omsorg der det framover vil bli svært utfordrande å få tak i dei hendene og hovuda me treng. Ungt helsepersonell er eitt døme på ei gruppe som etterspør fagmiljø i større grad enn før. Vi opplever allereie no at tilsette sluttar hos oss på grunn av mangelen på dette. Over tid risikerer me ein «utvatning» av den faglege kvaliteten på tenestene. I tenester som er fagspesifikke, er det ei sårbarheit med tanke på sjukdom og anna fråvær som me allereie no kjenner på. På andre område sitt saksbehandlar aleine med heilt sentrale og komplekse fagområde i små stillingsbrøkar og saknar både fagleg leiing og høve til spesialisering innanfor sitt område. Det blir til dømes brukt mykje tid på utarbeiding av pålagde planar der ein gjerne kunne harmonisert og samarbeidd med andre kommunar. Det er mi vurdering at vi ikkje lenger kan løysa dette frå område til område etter kvart som nye reformer kjem, eller rekrutteringsutfordringar dukkar opp i einingane. **Eit lappeteppe av**

samarbeid som både strekkjer seg sørover og nordover i Setesdal og i Agder har gitt oss ein uoversiktleg styringsstruktur og utfordringar når me skal setja kraft bak satsingar på tvers av sektorane. Eit aktuelt døme er

oppvekstreforma. Vi har samarbeid med Valle og Bykle på PPT og Barnevern, medan vi samarbeider med Evje og Hornnes kommune på fleire område innanfor helse og oppvekst og psykisk helse. Dette set oss i ein utfordrande situasjon når ambisjonen er å samarbeide interkommunalt for å skape eit godt lag rundt barnet. Det har over tid ikkje tent Bygland godt å stå i denne spagaten, og det har heller ikkje gitt oss sterke fagmiljø i Bygland. Vi bør derfor aktivt søkja heilskaplege og forpliktande samarbeid med dei nabokommunane det er naturleg å samarbeida med, og må starte no for å møte

utfordringane i framtida. **Det må tenkjast radikalt nytt rundt kva me legg i potten og korleis vi byggjer opp samarbeida. Det er tida for strategiske vegval»**

Utgangspunktet – Vi er en region med to bo- og arbeidsmarkeder
Bygland og Evje er den største og mest gjennomintegrerte i Setesdal,
MEN, vi er blant de minste på Agder og i landet...

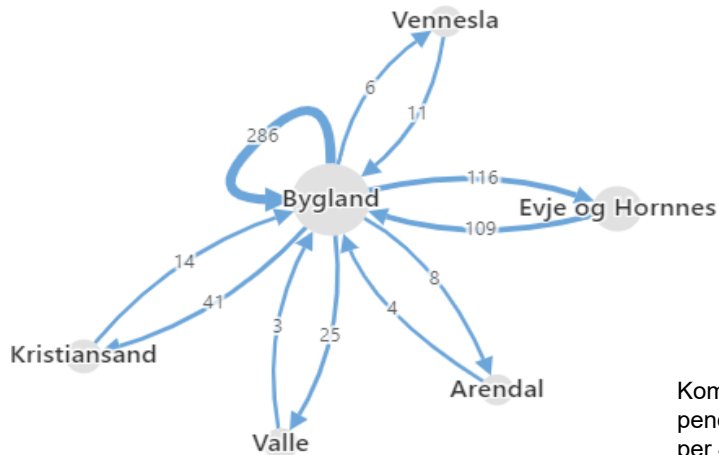

B.A.-regioner i Sørvest-Norge.

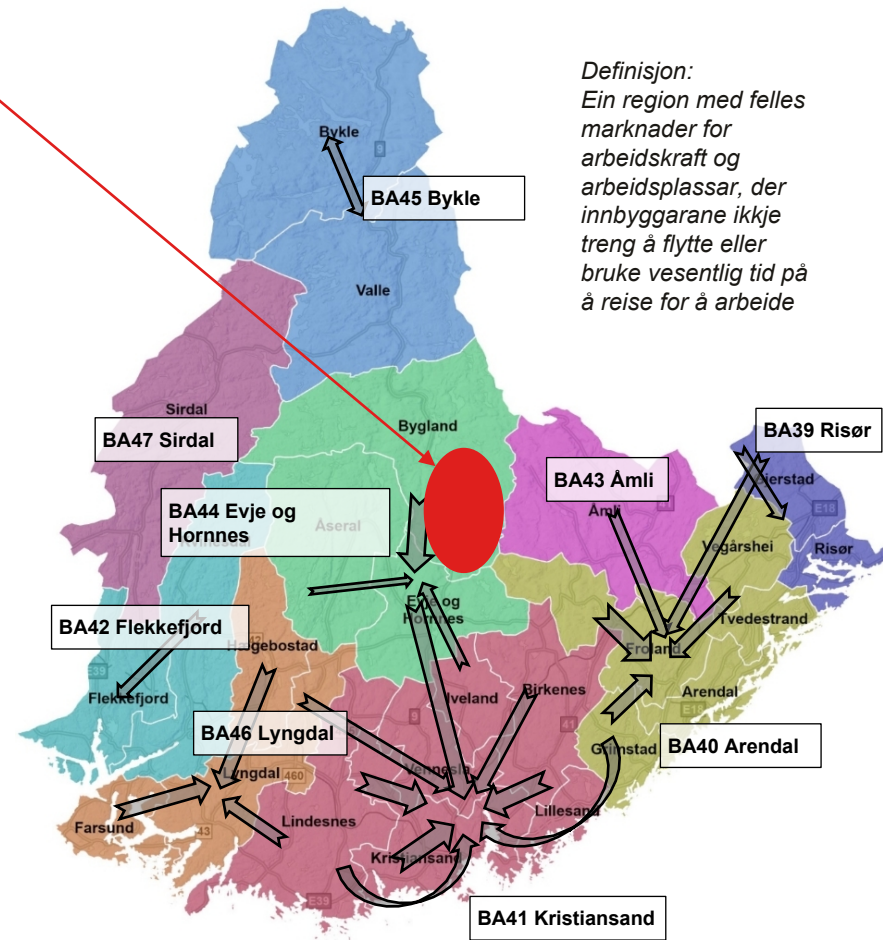
Her bor flesteparten av innbyggerne våre – hvilke muligheter gir det? For hele kommunen

Bu- og arbeidsmarknader

- Evje og Hornnes er senterkommune for Bygland. Bere 53,8 % av sysselsette med bustad i Bygland arbeider i Bygland per 4. kvartal 2022 (SSB). 21,8 % arbeider i Evje og Hornnes, og 7,7 % arbeider i Kristiansand.

Kommunens viktigaste pendlingsrelasjonar per 4. kv 2022 (SSB)

[Rapport pendling](#)

Kjelde: TØI
1713/2019

Hvordan er vi fordelt i Bygland?

Folkemengde, etter grunnkrets, statistikkvariabel og år

Grunnkrets	2020
Byglandsfjord	385
Grendi	109
Årdal Vestside	14
Longerak	42
Lauvdal	30
Bygland	273
Bygland Vestside	5
Jordalsbø/Lide	79
Skomedal	22
Frøysnes	7
Sandnes/Åraksbø	70
Austad Austside	70
Ose/Moi	23
Langeid/Heggland/Tveit	30
Ose/Moiheia	.
Langeid/Heggland/Tveithe iene	.
Austad Austhei	.
Uoppgitt grunnkrets	3
Totalt:	1162

937

222

	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Agder kommunerevisjon IKS	Revisjon	IKS	Kristiansand
Setpro AS	Arbeidsoppl�ring og tilrettelegging	AS	Evje og Hornnes
Setesdal Milj� & Gjenvinning IKS	Renovasjon	IKS	Evje og Hornnes
Setesdal Brannvesen IKS	Brannvern og brannberedskap	IKS	Evje og Hornnes
Konsesjonskraft IKS	Distribusjon og handel med elektrisitet	IKS	Valle
Agder Sekretariat (§ 27)	Sekret�r kontrollutvalg	Uselvstendig § 27-samarbeid	Kvinesdal
Aust Agder museum og arkiv IKS	Museumsdrift	IKS	Arendal
IKT Agder	IKT	IKS	Arendal
Setesdalmuseet Eigedom IKS	Eigar av museumseigedom	IKS	Valle
Setesdal interkommunalt politiske r�d	Regionr�d	Selvstendig § 18-1-samarbeid	Valle
Byglandstunet AS	Eigedomsforvaltning	AS	Bygland
Syrtevit N�ringsomr�de AS	Eigedomsforvaltning	AS	Evje og Hornnes
NAV Midt-Agder	NAV	Vertskommunesamarbeid	Vennesla
Setesdal barnevern	Barnevern	Vertskommunesamarbeid	Valle
Setesdal PPT	PPT	Vertskommunesamarbeid	Valle
Jordmor	Jordmor	Vertskommunesamarbeid	Bygland
LMT	Lokalmedisinske tjenester	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Legeteneste inkl. legevakt og K�H	Legekontor, legevakt, K�H	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Vassdragsstyre �vre Otra	Vassdragsstyre	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Veterin�rteneste	Veterin�rteneste	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Veterin�rvakt	Veterin�rvakt	Vertskommunesamarbeid	Valle og E&H
Kulturskule	Kulturskule	Vertskommunesamarbeid	Evje og Hornnes
Vassdragskoordinator Otra	Vassdragsforvaltning	Vertskommunesamarbeid	Bygland
Skogbruksjenester	Skogbruk	Sal av teneste	Bygland
Krisesentertjenester	Krisesenter	Sal av teneste	Kristiansand

Hva nå da?

- **Oppvekst** (Oppvekstreformen, felles satsinger i Setesdal, Barnevern, PPT, Levekårssatsing, krav til mer effektiv drift Familiens hus mm)
- **Helse og omsorg** (bemanning, større fagmiljø, felles avdelinger, krav til mer effektiv drift mm)
- **Samfunn** (Mangler muskler til samfunnsutvikling, økt kompleksitet og økte krav på alle saksområder, krav til mer effektiv drift)
- **HR og økonomi** (samme bildet...)

KARTLEGGINGSRAPPORT

Barnevernsreforma - Oppvekstreforma

Tilråding og vegen vidare – Kartleggingsrapporten Oppvekstreformen

- Arbeidsgruppa tilrår at kommunane (evt. i samarbeid med fleire kommunar) ser på eit vidare prosjekt for å sjå på organisering og definering av oppvekstfeltet på tvers av kommunane.
- Styrke styring, samhandling og formaliserte samarbeid i og mellom tenestene i helse-, kultur- og oppvekstsektoren i kommunane gjennom konkrete tiltak, og eventuell endring i organisering/struktur.
- Styrke systematisk, samordna og koordinert arbeid med identifisering og oppfølging av risikoutsette barn og unge. Herunder utarbeide lovpålagd plan for førebygging av omsorgssvikt og alvorlege åtferdsvanskar.
- Sjå på dimensjoneringa av tenestene når tenestenivå og aktuelle tiltak er definert.
- Det vert tilrådd kompetanseheving i tenestene knytt til førebyggjande arbeid/implementering av ny praksis som rettar seg mot barn og unge, samt formell leiingskompetanse.
- Styrke tiltak på grønt-, gult- og raudt nivå, samt gi moglegheit for kompetanseoverføring frå og mellom tenestene.
- Sikre eit heilskapeleg koordinert tverrfagleg tilbod med utgangspunkt i fellesnemnarane og spesifikke tilrådingar i dei nasjonale føringane.
- Dei tre kommunane samlar seg kring ein oppfordring til Bufetat for å sikre god tilgang på familieverntenester i Bykle, Valle og Bygland. Dette kan supplere og avhjelpe dei kommunale hjelpetenestene inn mot familiære utfordringar i dei tre kommunane

Hva kjennetegner samfunn med stor utviklingsevne?

Samfunn med stor utviklingsevne er preget av:

- Et sterkt samarbeid mellom innbyggere, næringsliv og kommunen.
- En tydelig felles visjon.
- Høy tillit, åpen kommunikasjon.
- Stolthet og en brennende vilje til læring og utvikling både i næringsliv og i kommune.
- Tilstrekkelige ressurser for å drive frem utvikling. For å ha en tilstrekkelig ressurser er det et minimum av «kritisk masse» som må til. Dette innebærer at særlig mindre kommuner samarbeider regionalt for å skape utviklingsevne.
- En kontinuerlig prioritering av tiltak som støtter kunnskapsutvikling, innovasjon, samarbeid og tillit.

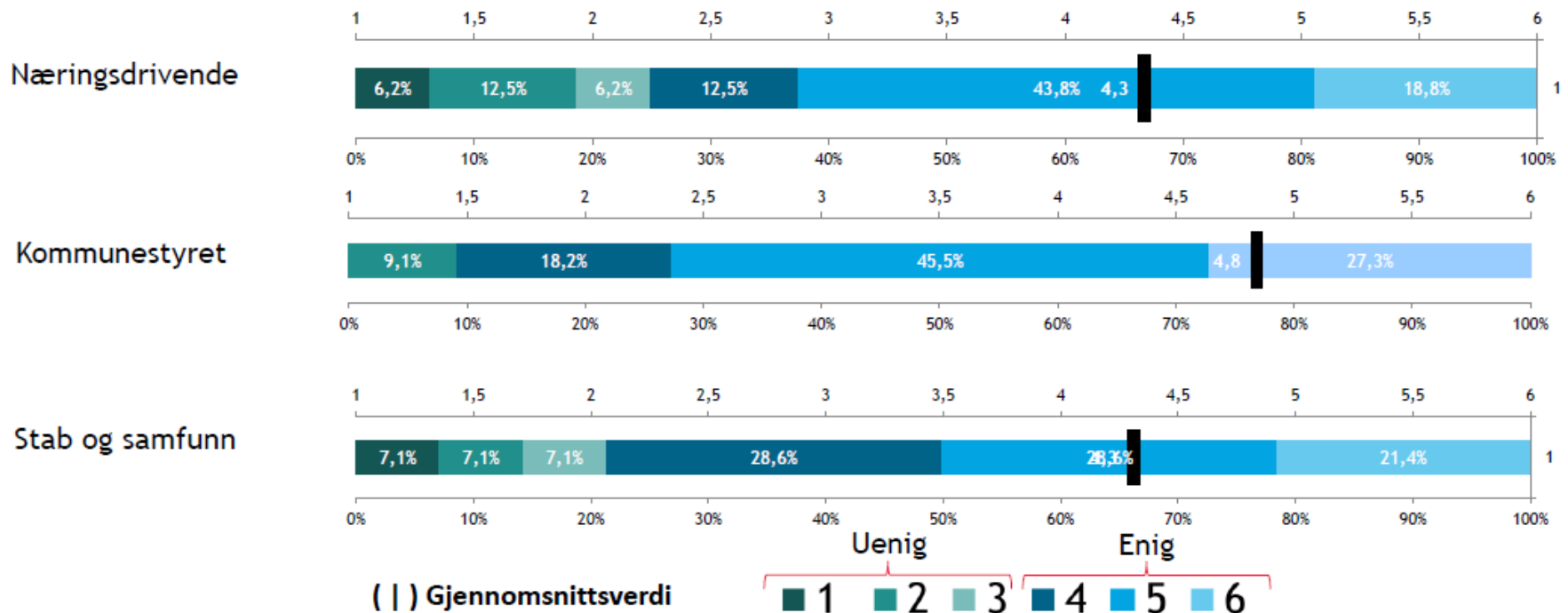

Tema tillitt

I hvilken grad (1-6) vil du si deg enig i følgende påstand (1 = svært uenig, 6 = svært enig)

Det kan være en del usunn patriotisme og «drakamp» mellom ulike steder i kommunen

Oppspill til diskusjon:

- ✓ Nord, sør eller Status Quo på samarbeidsblokkene? Hva er best for vår kommune?
- ✓ Hva er økonomisk mest bærekraftig?
- ✓ Hva
- ✓ Hvordan tenke nytt rundt hva som skaper fellesskap i kommunen?
- ✓ Hvor tøffe kan vi være i prioriteringene og de strategiske veivalgene våre?
- ✓ Hva er det viktigste for Bygland, «alle» generalistkommunens tjenestetilbud fysisk innenfor kommunegrensene, eller fokus på samfunnsutvikling for å skape vekst i kommunen?
- ✓ Hvordan kan vi dyrke en to-senter logikk og gjøre det til noe attraktivt??

